

Våbenlovsændring – igen

Tekst af Peter Duelund

Endnu en gang er et lovforslag om en ændring af våbenloven under behandling i Folketinget. Ifølge lovforslaget forventes lovændringen at træde i kraft 1. april 2012. Lovforslaget har været i høring og blandt andet DKF har sendt kommentarer vedrørende lovforslaget til Justitsministeriet. Kort fortalt betyder lovforslaget at: Hvis man dømmes for at bære kniv uden anerkendelsesværdigt formål i det offentlige rum, bliver man som udgangspunkt idømt en bøde ved førstegangstilfælde. Foreligger der skærpende omstændigheder, er det dog stadig muligt at idømme fængselsstraf ved førstegangstilfælde. Som loven er i dag (januar 2012), vil man i samme situation som udgangspunkt blive idømt fængsel, med mindre der foreligger særligt formildende omstændighed.

Baggrunden for lovforslaget er en række domme afsagt ved domstolene efter en ændring af våbenloven i 2008 (se Knivbladet nr. 3 2008). Lovændringen fra 2008 omhandlede straffniveauet ved overtrædelse af våbenlovens forbud mod at bære knive i det offentlige rum (Bekendtgørelse af lov om våben og eksplosivstoffer § 4 stk. 1). Lovændringen fra 2008 betød, at straffen ved førstegangsovertrædelse af forbudet mod at bære kniv i det offentlige rum uden anerkendelsesværdigt formål, som altovervejende hovedregel skulle være 7 dages fængsel med mindre, der forelå særligt formildende omstændigheder. Efter lovændringen i 2008 trådte i kraft, blev der ved domstolene (By- og Landsret) afsagt en række domme, hvor flere personer blev idømt 7 dages fængsel - selv om kniven ikke havde været brugt til noget kriminelt eller havde været medbragt i ond hensigt. To af disse sager blev indbragt for Højesteret, som i december 2009 fastslog, at loven ikke betød, at man uden videre kunne idømme straffe på 7 dages fængsel. Højesteret fastslog, at lovændringen fra 2008 havde til formål at modvirke knive i nattelivet og at alle omstændighederne ved de sager, som blev bragt til domstolens behandling, skulle vurderes fra sag til sag og indgå i strafudmålingen (se Norsk Knivforening, Knivbladet nr. 2 fra 2010). Efter folketingsvalget i efteråret 2011 besluttede det nye folketingsflertal, at våbenloven skulle laves om, så den afspejlede Højesterets afgørelse. Når lovændringen bliver vedtaget og træder i kraft, bliver det sådan at: Der i førstegangstilfælde af over-

trædelse af våbenlovens forbud mod at bære kniv i det offentlige rum uden anerkendelsesværdigt formål som udgangspunkt fastsættes en bøde på kr. 3000 og kr. 5000, hvis kniven er omfattet af Våbenbekendtgørelsens § 15 stk. 1 (knive med over 12 cm klinge, enhåndsbetjente knive mm.). Hvis der foreligger skærpende omstændigheder, skal der som udgangspunkt stadig idømmes 7 dages fængsel. Skærpende omstændigheder foreligger ifølge lovforslaget, hvis kniven bæres i situationer, hvor der er nærliggende risiko for, at der kan opstå tilspidsede situationer af potentiel voldelig karakter. Disse situationer vil ifølge lovforslaget først og fremmest foreligge, hvis kniven bæres i aften og nattetimeren i restaurationsmiljøet, ved visse fodboldkampe, byfester og koncerter. Det er ifølge lovforslaget domstolen, som i de konkrete sager skal tage stilling til, om der foreligger skærpende omstændigheder og fastlægger straffen. Under visse betingelser kan fængselsstraf gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste. Ifølge lovforslagets oprindelige udformning skulle bødeniveauet for at bære kniv i det offentlige rum uden anerkendelsesværdigt formål have været hævet fra kr. 3000 og kr. 5000 hvis der også forelå en overtrædelse af Våbenbekendtgørelsens § 15 stk. 1, til henholdsvis kr. 5000 og kr. 7500. Denne del af lovforslaget er trukket tilbage, og bødestørrelserne ændres ikke. Det fremgik af flere af de høringssvar som blev sendt til Justitsministeriet (blandt andet fra Advokatrådet, Det kriminalpræventive Råd, Landsforeningen af forsvarsadvokater), at man var ret forbeholden over for det foreslåede (forhøjede) bødeniveau.

Ifølge lovforslaget forudsættes straffen for andengangs-overtrædelse af våbenlovens § 4 stk. 1 (at bære kniv i det offentlige rum uden anerkendelsesværdigt formål) som udgangspunkt til 7 dages fængsel (14 dage hvis man tidligere er idømt fængsel for ulovligt at bære kniv). Dog er der mulighed for at gøre fængselsstraffen betinget med vilkår om samfundstjeneste, og i situationer hvor fængsel vil forekomme urimeligt, vil det være muligt at idømme bøde. I tredjegangstilfælde er straffen som udgangspunkt 14 dages fængsel (20 dage hvis man tidligere er idømt fængsel for ulovligt at bære kniv) med mulighed for at gøre fængselsstraffen betinget med vilkår om samfundstje-

Peter Duelund kalder lovændringen "tiltrængt". Der åbnes nu mulighed for at skelne mellem en hobbykniv som denne i værktøjskassen på ladet af Toyotaen i Ormestrup onsdag kl. 15.30 - og en butterflykniv fredag aften på Nørrebrogade.

neste. Der er værd at bemærke, at strafferammen for overtrædelse af våbenlovens § 4 stk. 1 er op til 2 års fængsel (Våbenlovens § 10 stk. 2).

Er lovændringen så en stramning eller en lempe af loven? Teknisk set er det jo nok en lempe – men en tiltrængt. Lovens vejledning om straffniveauet er blevet lidt mere nuanceret og er blevet gjort mere afhængig af omstændighederne. Men det vigtigste er nok, at lovforslaget er en "erkendelse" fra politisk hold af, at lovændringen fra 2008 ikke har haft den ønskede virkning (ramte de forkerte med stor medieomtale til følge). Men kommer vi så til at se flere knivstikkerier i nattelivet af den grund? Det tror jeg ikke – ikke på grund af lovændringen. Det er jo netop i dette miljø, at lovforslaget stadig åbner mulighed for fængselsstraf første gang, nogen overtræder våbenlovens knivforbud. Det er også værd at tænke over, at loven i sig selv, ikke forhindrer, at nogen går med kniv eller begår vold og drab. Den kniv som i 2008 blev brugt ved det drab, som førte til stramningen i våbenloven, burde det ifølge loven, ikke have været muligt at gå rundt i Københavns gader med. Kniven var en springkniv købt i Thailand (Metro-Xpres 6. nov. 2008). En knivtype som det ikke alene kræver en tilladelse til at besidde, bære og anvende, men som også kræver en tilladelse til at indføre i Danmark (tilladelsen gives kun undtagelsesvis og hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder). Det er i den forbindelse også interessant at se, hvad justitsminister Lars Barfod i maj 2010 svarede på et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg: "Det bemærkes afslutningsvis, at Københavns og Sydøstjyllands Politi har oplyst, at det er kredsenes opfattelse, at omfanget af besiddelse og anvendelse af knive i nattelivet inden for de seneste år ikke har udgjort et stigende problem i kredsen, ligesom Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har oplyst, man i forbindelse med indsatsen mod utryghed i nattelivet indtil videre ikke har afdækket

særlige problemstillinger med knive i nattelivet."

I samme svar oplyses det at: "antallet af sigtelser for besiddelse af kniv på offentligt sted, jf. våbenlovens § 4, stk. 1, i 2009 var 2.251 og i 2010 var 1.650."

Det er ligeledes værd at bemærke at ifølge rapporten "Offerundersøgelserne 2005-2010" (opdateret november 2011) som er udarbejdet af Københavns Universitet, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitiet, så er det i perioden 1995-2010 mellem 1 og 3 % af befolkningen, som årligt har været udsat for vold. I perioden 1995-1996 blev der brugt kniv i 3.1 % af disse tilfælde og i perioden 2005-2010 i 4 % af tilfældene (tallene for skydevåben er 0,5%/1,5%, slagvåben 3,3%/5,0% og andre genstande brugt som våben 5,2%/7,8%). Man skal i den forbindelse huske på, at knive er meget lettilgængelige for enhver. Der findes knive, sakse, hobbyknive mm. i alle danske husstande, på de fleste arbejdspladser, og i f. eks. supermarkeder hænger køkkenknivene frit fremme. Skydevåben er langt mindre tilgængelige i Danmark.

Som almindelige lovlidige borger, men med en særlig interesse for knive, kunne mange sikkert godt have tænkt sig flere ændringer i våbenloven. Der blev i flere høringssvar foreslået en gennemgribende revision af våbenloven og gjort opmærksom på, at kniven grundlæggende er et værktøj, men Justitsministeren oplyser, at der ikke er aktuelle planer om en større revision af våbenlovgivningen. Den ændring som er indeholdt i lovforslaget mener jeg er fornuftig og tiltrængt, men forhåbentligt kommer ingen af Foreningens medlemmer i en situation, hvor de "får glæde" af dem. Ligeledes må vi håbe, at politikerne bevarer roen og fornuften næste gang et eller flere knivstikkerier bliver "forsidestof" i medierne, og at loven ikke ændres tilbage, hvis flertallet i Folketinget efter et valg bliver anderledes sammensat, end det er i dag.